

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Departament Ochrony Zabytków
Zastępca Dyrektora
Jakub Wiśniewski

DOZ-KiNK.050.79.2022.WJ
Warszawa, 19 stycznia 2023 r.

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Na podstawie art. 13 ust. 1 i art. 15 ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 870) w zw. z art. 247 i 238 § 1 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.), w odpowiedzi na petycję z 24 października 2022 r. w sprawie zakupu dworku Marii Konopnickiej w Gusinie gm. Świnice Warckie, uprzejmie informuję, że petycja nie została uwzględniona.

Uzasadnienie

Analizując omawianą sprawę, zaznaczyć należy, że dwór Konopnickich, położony na działce nr ew. [ ] ujęty został w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz w gminnej ewidencji zabytków gminy Świnice Warckie i niewątpliwie posiada wartości historyczne, o których mowa w treści petycji.

Podkreślić należy przede wszystkim, że wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów; 2) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań; 3) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań, stosownie do art. 44 ust. 3 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1634 ze zm.).

W omawianej sprawie należy wziąć przede wszystkim pod uwagę znaczną cenę nieruchomości, położonej w lokalizacji mało atrakcyjnej z punktu widzenia pełnienia funkcji kulturalnych. Powyższe zagadnienie potęgowane jest przez potencjalnie bardzo wysokie nakłady związane z podjęciem niezbędnych robót budowlanych w celu zaadaptowania obiektu. Ponadto, w najbliższej okolicy brakuje instytucji kultury prowadzonej lub współprowadzonej przez MKiDN, która mogłaby docelowo opiekować się obiektem.

Trzeba mieć również na względzie, że co prawda w latach 1872-1877 mieszkała we dworze wraz z rodziną Maria Konopnicka (1842-1910), wybitna polska poetka, nowelistka, publicystka, krytyk literacki oraz tłumaczka, jednak opuściła go rozstając się z mężem, który nie popierał jej literackich ambicji. Co więcej, jej postać została już upamiętniona w ramach Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu, również mieszczącego się w dworze, który stanowił jej własność. Imię Marii Konopnickiej nosi ponadto Muzeum Okręgowe w Suwałkach. Pobyt Marii Konopnickiej w Gusinie upamiętnia pomnik w formie głazu narzutowego z tablicą pamiątkową przy wjeździe do parku dworskiego, ufundowany w 2007 r. przez harcerzy hufca ZHP w Uniejowie, Samorząd Gminy Świnice Warckie oraz Parafię Rzymsko-Katolicką w Grodzisku.

Niezależnie od powyższego wyjaśnić trzeba, że Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie ma możliwości zakupu rzeczoności nieruchomości. Kwestie zakupu nieruchomości na rzecz samorządu lub Skarbu Państwa, regulują przepisy ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1899 ze zm.). Zgodnie z art. 17 ust. 1 cyt. ustawy, państwowe jednostki

organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nabywają nieruchomości – na własność lub w użytkowanie wieczyste Skarbu Państwa, a samorządowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej – na własność lub w użytkowanie wieczyste odpowiedniej jednostki samorządu terytorialnego. Kompetencje do podjęcia działań zmierzających do nabycia prawa własności omawianej nieruchomości posiadałby Starosta Łęczycki, jako organ reprezentujący Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami.

Na marginesie omawianej sprawy dodać należy, że zgodnie z art. 109 ust. 1 pkt 4 cyt. ustawy, gminie przysługuje prawo pierwokupu, dotyczy to jednak wyłącznie sytuacji sprzedaży nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków lub prawa użytkowania wieczystego takiej nieruchomości.

Organy ochrony zabytków, z wyjątkiem przesłanek określonych w art. 50 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 840 ze zm.; dalej: u.o.z.), nie są właściwe i nie posiadają kompetencji w zakresie zakupu i zarządzania nieruchomościami – również zabytkowymi. Zgodnie z art. 50 ust. 3 cyt. ustawy, starosta, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, może wydać decyzje o zabezpieczeniu zabytku w formie ustanowienia czasowego zajęcia jedynie w przypadku wystąpienia zagrożenia dla zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru, polegającego na możliwości jego zniszczenia lub uszkodzenia, do czasu usunięcia zagrożenia. Jeżeli nie jest możliwe usunięcie powyższego zagrożenia, zabytek nieruchomy może być na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków wywłaszczony przez starostę na rzecz Skarbu Państwa lub gminy właściwej ze względu na miejsce położenia tego zabytku, w trybie i na zasadach przewidzianych w przepisach o gospodarce nieruchomościami (art. 50 ust. 4 pkt 2 u.o.z.).

Stan zachowania rzeczoności obiektu był już przedmiotem zainteresowania Departamentu Ochrony Zabytków MKiDN w 2018 r. Z zebranych wówczas i na potrzeby niniejszego postępowania danych wynika, że przedstawiciele Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków [ŁWKZ] kilkakrotnie prowadzili kontrole stanu zachowania zabytku (w latach 2004, 2006, 2009, 2018). W toku oględzin stwierdzano zły techniczny stan zachowania obiektu, wynikający zarówno z „wieloletniego braku prowadzenia prac konserwatorskich i robót budowlanych”, jak i licznych aktów dewastacji i wandalizmu. Z dokumentacji zgromadzonej w archiwum ŁWKZ wynika, iż obiekt był nieużytkowany od końca lat 70. XX w., od tego czasu nie były prowadzone w nim żadne prace konserwatorskie. Dalsze działania administracyjne nie były podejmowane z uwagi na brak możliwości ustalenia dokładnego adresu zamieszkania właścicielki nieruchomości, zamieszkałej w Niemczech,

Niezależnie od bezspornie złego stanu zachowania obiektu, w ocenie służb konserwatorskich nie utracił on walorów zabytkowych, zaś jego szczególna wartość historyczna predysponuje go do wpisania do rejestru zabytków. Zaznaczyć należy, że wpis do rejestru zabytków należy do wyłącznych kompetencji wojewódzkiego konserwatora zabytków, zgodnie z art. 9 ust. 1 u.o.z.. W związku z powyższym we wrześniu 2019 r. sporządzono aktualną kartę ewidencyjną zabytku nieruchomego. ŁWKZ informuje, iż podjęto działania związane z ustaleniem aktualnego stanu własności nieruchomości, jednak jak dotąd pozostały one bezskuteczne, wobec czego „odstąpił czasowo od dalszych czynności zmierzających do wszczęcia procedury wpisania zabytku do rejestru”.

Ogłoszenie o sprzedaży nieruchomości, o którym poinformował autor petycji, zostało niezwłocznie przekazane ŁWKZ w celu podjęcia próby kontaktu z właścicielem nieruchomości, co niewątpliwie ułatwi prowadzenie niezbędnych postępowań administracyjnych. Dodatkowo, w związku z treścią petycji oraz niepodlegającą dyskusji wagą historyczną zabytku, przedstawiciele Departamentu Ochrony Zabytków MKiDN planują w najbliższym czasie zorganizowanie spotkania z przedstawicielami samorządu w celu zainteresowania ich możliwością zakupu nieruchomości oraz pozyskiwania dotacji na prace przy zabytku ze środków MKiDN.

Jakub Wiśniewski

Pouczenie:

1) zgodnie z przepisem art. 8 ustawy o petycjach z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 870) petycja została zamieszczona na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego;

2) zgodnie z art. 13 ust. 2 ww. ustawy, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Otrzymują:

1. Pan
2. BIP MKiDN
3. A/a

, e-mail:

